

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA IŠVADA,
pateikta 2022 m. gegužės 19 d.¹

Byla C-180/21

VS

prieš

**Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet,
dalyvaujant:**

Teritorialno otdelenie – Petrich kam Rayonna prokuratura – Blagoevgrad

(*Administrativen sad – Blagoevgrad* (Blagojevgrado administracinis teismas, Bulgarija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Fizinųjų asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Reglamentas (ES) 2016/679 – 4 ir 6 straipsniai – Direktyva (ES) 2016/680 – 1, 2–4 ir 9 straipsniai – Asmens duomenų tvarkymo vykstant baudžiamajam procesui teisėtumas – Su nusikalstamos veikos auka susijusių duomenų tvarkymas siekiant paskui pareikšti jai kaltinimą ir prokuratūrai vykdyti gynybą per civilinį procesą – Sąvoka „kitais tikslais nei tais, kuriais buvo rinkti asmens duomenys“

1. Reglamento (ES) 2016/679², kuris yra bendrasis asmens duomenų apsaugos teisės aktas, ir Direktyvos (ES) 2016/680³ – *lex specialis*, reglamentuojančios tą patį klausimą baudžiamosiose bylose, pagrindinis principas yra užtikrinti, kad asmens duomenys būtų renkami ir tvarkomi tik konkrečiais teisės aktuose numatytais tikslais.

2. Šioje byloje Teisingumo Teismas turi atsakyti į Bulgarijos teismo klausimus dėl BDAR ir Direktyvos 2016/680 aiškinimo, kad būtų nustatyta, ar valstybės narės prokuratūros turimi asmens duomenys yra tvarkomi neteisėtai tuo atveju, kai:

- pirma, šie duomenys gauti iš asmens, kuris iš pradžių buvo pripažintas auka, tačiau vėliau jam buvo pareikšti kaltinimai toje pačioje baudžiamojoje byloje,
- antra, siekdama apsiginti prokuratūra bando pasinaudoti vykdant kelis ikiteisminius tyrimus baudžiamosiose bylose gautais duomenimis, kaip įrodymu nagrinėjant civilinį ieškinį, kurį

¹ Originalo kalba: ispanų.

² 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl fizinųjų asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1). Toliau – BDAR.

³ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl fizinųjų asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo [kuria] panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016, p. 89).

pareiškęs asmuo reikalauja kompensacijos už tai, kad baudžiamasis procesas buvo pernelyg vilkinamas.

A. Teisinis pagrindas. Sąjungos teisė

1. BDAR

3. 2 straipsnyje „Materialinė taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas asmens duomenų tvarkymui, visiškai arba iš dalies atliekamam automatizuotomis priemonėmis, ir asmens duomenų, kurie sudaro susisteminto rinkinio dalį ar yra skirti ją sudaryti, tvarkymui ne automatizuotomis priemonėmis.

2. Šis reglamentas netaikomas asmens duomenų tvarkymui, kai:

a) duomenys tvarkomi vykdant veiklą, kuriai Sąjungos teisė netaikoma;

<...>

d) duomenis tvarko kompetentingos valdžios institucijos nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, nustatymo ar patraukimo baudžiamajon atsakomybėn už jas, baudžiamųjų sankcijų vykdymo, įskaitant apsaugą nuo grėsmių visuomenės saugumui ir jų prevenciją, tikslais.

<...>“

4. 4 straipsnyje „Apibrėžtys“ nurodyta:

„Šiame reglamente:

<...>

2) duomenų tvarkymas – bet kokia automatizuotomis arba neautomatizuotomis priemonėmis su asmens duomenimis ar asmens duomenų rinkiniais atliekama operacija ar operacijų seka, kaip antai rinkimas, įrašymas, rūšiavimas, sisteminimas, saugojimas, adaptavimas ar keitimas, išgava, susipažinimas, naudojimas, atskleidimas persiunčiant, platinant ar kitu būdu sudarant galimybę jais naudotis, taip pat sugretinimas ar sujungimas su kitais duomenimis, apribojimas, ištrynimasis arba sunaikinimas;

<...>

7) duomenų valdytojas – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuris vienas ar drauge su kitais nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones; kai tokio duomenų tvarkymo tikslai ir priemonės nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teisės, duomenų valdytojas arba konkretūs jo skyrimo kriterijai gali būti nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teise;

<...>“

5. 5 straipsnyje „Su asmens duomenų tvarkymu susiję principai“ numatyta:

„1. Asmens duomenys turi būti:

- a) duomenų subjekto atžvilgiu tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu (teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas);
- b) renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu; tolesnis duomenų tvarkymas archyvavimo tikslais viešojo intereso labui, mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais arba statistiniais tikslais pagal 89 straipsnio 1 dalį nėra laikomas nesuderinamu su pirminiais tikslais (tikslų apribojimo principas);
- c) adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi (duomenų kiekio mažinimo principas);

<...>“

6. 6 straipsnyje „Tvarkymo teisėtumas“ nustatyta:

„1. Duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu taikoma bent viena iš šių sąlygų, ir tik tokiu mastu, koku ji yra taikoma:

- a) duomenų subjektas davė sutikimą, kad jo asmens duomenys būtų tvarkomi vienu ar keliais konkrečiais tikslais;

<...>

- c) tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė [teisės aktuose numatyta] prievolė;

<...>

- e) tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas;
- f) tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtą duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, išskyrus atvejus, kai duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni, ypač kai duomenų subjektas yra vaikas.

Šios pastraipos f punktas netaikomas duomenų tvarkymui, kurį valdžios institucijos atlieka vykdydamos savo užduotis.

<...>

3. 1 dalies c ir e punktuose nurodytas duomenų tvarkymo pagrindas nustatomas:

- a) Sąjungos teisėje; arba
- b) duomenų valdytojui taikomoje valstybės narės teisėje.

Duomenų tvarkymo tikslas nustatomas tame teisiniame pagrinde arba, 1 dalies e punkte nurodyto duomenų tvarkymo atveju, yra būtinas, siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas. Tame teisiniame pagrinde galėtų būti išdėstytos konkrečios nuostatos pagal šį reglamentą taikomų taisyklių pritaikymui <...>. Sąjungos arba valstybės narės teisė atitinka viešojo intereso tikslą ir yra proporcinga teisėtam tikslui, kurio siekiama.

4. Kai duomenų tvarkymas kitu tikslu nei tas, dėl kurio duomenys buvo surinkti, nėra grindžiamas duomenų subjekto sutikimu arba Sąjungos ar valstybės narės teise, kuri yra demokratinėje visuomenėje būtina ir proporcinga priemonė 23 straipsnio 1 dalyje nurodytiems tikslams apsaugoti, duomenų valdytojas siekdamas įsitikinti, ar duomenų tvarkymas kitu tikslu yra suderinamas su tikslu, dėl kurio iš pradžių asmens duomenys buvo surinkti, atsižvelgia, *inter alia*, į:

- a) visas sąsajas tarp tikslų, kuriais asmens duomenys buvo surinkti, ir numatomo tolesnio duomenų tvarkymo tikslų;
- b) aplinkybes, kuriomis asmens duomenys buvo surinkti, visų pirma susijusias su duomenų subjektų ir duomenų valdytojo tarpusavio santykiu;
- c) asmens duomenų pobūdį, visų pirma ar tvarkomi specialių kategorijų asmens duomenys pagal 9 straipsnį, ar tvarkomi asmens duomenys apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas pagal 10 straipsnį;
- d) numatomo tolesnio duomenų tvarkymo galimas pasekmes duomenų subjektams;
- e) tinkamų apsaugos priemonių, kurios gali apimti šifravimą ar pseudonimų suteikimą, buvimą.“

2. Direktyva 2016/680

7. 1 straipsnyje „Dalykas ir tikslai“ nurodyta:

„1. Šioje direktyvoje nustatytos taisyklės, susijusios su fizinių asmenų apsauga kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo, be kita ko, apsaugos nuo grėsmių visuomenės saugumui ir jų prevencijos, tikslais.

2. Remdamosi šia direktyva, valstybės narės:

- a) saugo fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, visų pirma jų teisę į asmens duomenų apsaugą, <...>

<...>“

8. 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma kompetentingų institucijų vykdomam asmens duomenų tvarkymui 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais.

<...>

3. Ši direktyva netaikoma asmens duomenų tvarkymui, kai:

a) duomenys tvarkomi vykdant veiklą, kuriai Sąjungos teisė netaikoma;

<...>“

9. 3 straipsnio 1, 2 ir 8 punktuose pakartojamos BDAR 4 straipsnio 1, 2 ir 7 punktuose pateiktos apibrėžtys.

10. 4 straipsnyje „Su asmens duomenų tvarkymu susiję principai“ nustatyta:

„<...>

2. Tam pačiam arba kitam duomenų valdytojui tvarkyti duomenis kitais 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais nei tikslas, kuriuo asmens duomenys renkami, leidžiama, jeigu:

a) duomenų valdytojui leidžiama tvarkyti tokius asmens duomenis tokiu tikslu vadovaujantis Sąjungos arba valstybės narės teise ir

b) duomenų tvarkymas yra būtinas bei proporcingai atitinka tą kitą tikslą vadovaujantis Sąjungos arba valstybės narės teise.

<...>“

11. 6 straipsnyje „Skirtingų kategorijų duomenų subjektų atskyrimas“ nurodyta:

„Valstybės narės numato, kad duomenų valdytojas, kai taikytina ir kiek įmanoma, aiškiai atskirtų skirtingų kategorijų duomenų subjektų asmens duomenis, pavyzdžiui:

a) asmenų, kurių atžvilgiu yra rimtų priežasčių manyti, kad jie įvykdė arba rengiasi įvykdyti nusikalstamą veiką;

b) asmenų, nuteistų už nusikalstamą veiką;

c) asmenų, kurie buvo nusikalstamos veikos aukomis arba kurių atžvilgiu, remiantis tam tikrais faktais, yra pagrindo manyti, kad jie galėtų būti nusikalstamos veikos aukomis, ir

d) kitų su nusikalstama veika susijusių šalių, pavyzdžiui, asmenų, kurie galėtų būti kviečiami liudyti atliekant nusikalstamų veikų tyrimus arba paskesniu baudžiamąjo proceso etapu, asmenų, kurie gali suteikti informacijos apie nusikalstamas veikas, arba asmenų, kurie yra pažįstami arba susiję su vienu iš a ir b punktuose nurodytų asmenų.“

12. 8 straipsnyje „Tvarkymo teisėtumas“ numatyta:

„1. Valstybės narės numato, kad duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu jis būtinas, ir tiek, kiek jis būtinas kompetentingai institucijai atlikti užduotį 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais, ir kad jis turi būti grindžiamas Sąjungos arba valstybės narės teise.

2. Valstybės narės teisėje, kuria reglamentuojamas duomenų tvarkymas šios direktyvos taikymo srityje, konkrečiai nurodomi bent tvarkymo tikslai, tvarkytini asmens duomenys ir duomenų tvarkymo tikslai.“

13. 9 straipsnyje „Konkrečios duomenų tvarkymo sąlygos“ nustatyta:

„1. Kompetentingų institucijų 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais renkami asmens duomenys negali būti tvarkomi kitais nei 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais, nebent taip juos tvarkyti yra leidžiama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę. Jei asmens duomenys tvarkomi tais kitais tikslais, taikomas [BDAR], išskyrus tuos atvejus, kai duomenys tvarkomi vykdant veiklą, kuriai netaikoma Sąjungos teisė.

2. Kai kompetentingoms institucijoms pagal valstybės narės teisę yra pavesta atlikti kitas užduotis, nei tas, kurios vykdomos 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais, duomenų tvarkymui tokiais tikslais, be kita ko, archyvavimo dėl viešojo intereso, naudojimo mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais ar statistiniais tikslais, taikomas [BDAR], išskyrus tuos atvejus, kai duomenys tvarkomi vykdant veiklą, kuriai netaikoma Sąjungos teisė.

<...>“

B. Nacionalinė teisė

*1. Bulgarijos Respublikos Konstitucija*⁴

14. 127 straipsnyje nustatyta, kad prokuratūra turi išimtinę kompetenciją vadovauti ikiteisminiam tyrimui baudžiamojame byloje, patraukti baudžiamojon atsakomybėn ir pareikšti baudžiamąjį kaltinimą teisme dėl viešųjų nusikaltimų.

*2. Zakon za zashtita na lichnite danni*⁵

15. 1 straipsnyje numatyta:

„1. Šiame įstatyme reglamentuojami visuomeniniai santykiai, susiję su fizinių asmenų teisių apsauga tvarkant asmens duomenis, tiek, kiek jie nereglamentuojami [BDAR].

2. Šiame įstatyme taip pat nustatytos taisyklės dėl fizinių asmenų apsaugos, kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, atskleidimo, ikiteisminio tyrimo baudžiamosiose bylose, tyrimo ir persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais, įskaitant apsaugą nuo grėsmių visuomenės saugumui ir viešajai tvarkai bei tokių grėsmių prevenciją.

<...>“

⁴ DV, Nr. 56, 1991 m. liepos 13 d.

⁵ Duomenų apsaugos įstatymas, DV, Nr. 1, 2002 m. sausio 4 d. Pateiktos jo nuostatos atitinka nagrinėjamų veikų padarymo metu taikytos redakcijos nuostatas.

16. 17 straipsnyje nurodyta:

„1. Inspekcija prie Aukščiausiosios teisėjų tarybos užtikrina, kad [BDAR], šio įstatymo ir teisės aktų dėl asmens duomenų apsaugos tvarkant asmens duomenis kontrolę vykdytų ir jų laikytųsi:

1) teismas, vykdydamas savo, kaip teisminės valdžios institucijos, funkcijas; ir

2) prokuratūra bei tyrimo institucijos, vykdydamos savo, kaip teisminių institucijų, funkcijas nusikalstamų veikų prevencijos, atskleidimo, ikiteisminio tyrimo ar persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais.

<...>“

17. 42 straipsnyje nustatyta:

„1. Šiame skyriuje numatytos taisyklės taikomos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, atskleidimo, ikiteisminio tyrimo baudžiamosiose bylose, tyrimo ir persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais, įskaitant apsaugą nuo grėsmių visuomenės saugumui ir viešajai tvarkai bei tokių grėsmių prevenciją.

2. Asmens duomenys, surinkti siekiant 1 dalyje nurodytų tikslų, netvarkomi kitais tikslais, nebent Sąjungos teisėje arba Bulgarijos Respublikos teisės aktuose numatyta kitaip.

3. Kai kompetentingos institucijos pagal 1 dalį asmens duomenis tvarko kitais nei 1 dalyje nurodytais tikslais, taip pat 2 dalyje minimais atvejais, taikomas [BDAR] ir atitinkamos šio įstatymo nuostatos, kuriose numatytos BDAR įgyvendinimo priemonės.

4. Kompetentinga institucija, kaip ji suprantama pagal 1 dalį, yra bet kuri valdžios institucija, kompetentinga vykdyti nusikalstamų veikų prevenciją, atskleisti šias veikas, atlikti jų tyrimą ir persekioti už jas arba vykdyti bausmes, įskaitant apsaugą nuo grėsmių visuomenės saugumui ir viešajai tvarkai bei tokių grėsmių prevenciją.

5. Jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip, asmens duomenų valdytojas, kaip jis suprantamas pagal šį skyrių, yra kompetentinga institucija 1 dalyje nurodytais tikslais, kaip apibrėžta 4 dalyje, arba administracinis subjektas, kurio dalis yra ta institucija ir kuris vienas arba kartu su kitomis institucijomis nustato asmens duomenų tvarkymo tikslus ir priemones.“

18. 45 straipsnyje numatyta:

„<...>

2. Iš pradžių asmens duomenis surinkusiam duomenų valdytojui arba kitam duomenų valdytojui leidžiama asmens duomenis tvarkyti siekiant kurio nors iš 42 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų, kito nei tas, dėl kurio asmens duomenys buvo surinkti, su sąlyga, kad:

1) duomenų valdytojui leidžiama tvarkyti asmens duomenis tuo tikslu, vadovaujantis Sąjungos arba Bulgarijos Respublikos teise; ir

2) duomenų tvarkymas yra būtinas ir proporcingas tam kitam tikslui pasiekti, vadovaujantis Sąjungos arba Bulgarijos Respublikos teise.

<...>“

19. 47 straipsnis atitinka Direktyvos 2016/680 6 straipsnį.

20. 49 straipsnyje nurodyta:

„Asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas, jeigu jis reikalingas tam, kad kompetentinga institucija galėtų vykdyti savo įgaliojimus 42 straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais, ir yra numatytas Sąjungos teisėje arba įstatyme, kuriame apibrėžti tvarkomų asmens duomenų tvarkymo tikslai ir tų duomenų kategorijos.“

II. Faktinės aplinkybės, procesai ir prejudiciniai klausimai

21. Vadovaujant *Rayonna prokuratura – Petrich* (Petričiaus apylinkės prokuratūra, Bulgarija) buvo vykdomas ikiteisminis tyrimas (Petričiaus policijos byla Nr. 252/2013)⁶ siekiant nustatyti faktines aplinkybes, sudarančias 2013 m. balandžio 18 d. įvykdyto nusikaltimo⁷ sudėtį.

22. Per šį ikiteisminį tyrimą iš pradžių buvo renkami VS, kaip aukos, asmens duomenys.

23. 2018 m. balandžio 4 ir 5 d. prokuratūros nutarimais pagal tas faktines aplinkybes pareikšti kaltinimai keturiems asmenims (įskaitant VS).

24. 2020 m. lapkričio 10 d. *Rayonen sad Petrich* (Petričiaus apylinkės teismas, Bulgarija) priėmė nutartį nutraukti baudžiamąją bylą dėl senaties.

25. 2016 m. ir 2017 m. Petričiaus apygardos prokuratūra, gavusi pareiškimus dėl VS, pradėjo kelis ikiteisminius tyrimus⁸, kuriuos baigus neiškelta jokios baudžiamosios bylos, nes nebuvo nusikaltimo įrodymų.

26. 2018 m. VS pareiškė Bulgarijos Respublikos prokuratūrai civilinį ieškinį⁹ *Okrazhen sad – Blagoevgrad* (Blagojevgrado apygardos teismas, Bulgarija) ir paprašė atlyginti žalą, padarytą dėl pernelyg ilgos baudžiamosios proceso bylose Nr. 252/2013 trukmės.

27. Siekdama apsiginti nagrinėjant šį civilinį ieškinį Petričiaus apylinkės prokuratūra paprašė teismo įtraukti į bylos medžiagą jos pačios perduotas bylas Nr. 517/2016 ir Nr. 1872/2016.

28. 2018 m. spalio 15 d. nutartimi *Okrazhen sad – Blagoevgrad* (Blagojevgrado apygardos teismas, Bulgarija) nurodė Petričiaus apylinkės prokuratūrai pateikti dokumentų, esančių bylose Nr. 517/2016 ir Nr. 1872/2016, kopijas.

⁶ Petričiaus apygardos prokuratūros byla Nr. 1548/2013.

⁷ Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą (8.1 punkte) nurodyta, kad nusikaltimas apibrėžtas *Nakazatelen kodeks* (Baudžiamasis kodeksas) 325 straipsnio 1 dalyje, siejamoje su 20 straipsnio 2 dalimi.

⁸ Bylos Nr. 517/2016, Nr. 1870/2016, Nr. 1872/2016 ir Nr. 2217/2016.

⁹ Civilinė byla Nr. 144/2018.

29. 2020 m. kovo 12 d. VS pateikė skundą *Inspektorata kam Visshia sadeben savet* (Inspekcija prie Aukščiausiosios teisėjų tarybos, toliau – IVSS) dėl, kaip jis manė, neteisėto dvejopo jo asmens duomenų tvarkymo prokuratūroje, kuri netinkamai naudojo:

- surinktus VS, kaip aukos, duomenis, vėliau tvarkydama juos kaip kaltinamojo baudžiamojame byloje Nr. 252/2013 duomenis,
- VS duomenis, surinktus bylose Nr. 517/2016 ir Nr. 1872/2016, pasitelkdama juos civilinėje byloje Nr. 144/2018.

30. 2020 m. birželio 22 d. IVSS atmetė dvigubą VS reikalavimą.

31. IVSS sprendimą VS apskundė *Administrativen sad Blagoevgrad* (Blagojevgrado administracinis teismas, Bulgarija) ir šis teismas pateikė Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [Direktyvos 2016/680] 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad, nurodant tikslus, sąvokos „nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas“ išvardijamos kaip bendrojo tikslo aspektai?
2. Ar [BDAR] nuostatos taikytinos Bulgarijos Respublikos prokuratūrai atsižvelgiant į tai, kad informacija apie asmenį, kurią prokuratūra, kaip „duomenų valdytojas“ pagal [Direktyvos 2016/680] 3 straipsnio 8 punktą, surinko dėl šio asmens užvestoje byloje, siekdama patikrinti įtarimus dėl nusikalstamos veikos, buvo panaudota prokuratūrai, kaip civilinės bylos šaliai, ginantis teisme – nurodant, kad ši byla buvo užvesta, arba perduodant bylos turinį?

2.1. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

Ar [BDAR] 6 straipsnio 1 dalies f punkte vartojamas žodžių junginys „teisėti interesai“ turi būti aiškinamas taip, kad jis apima visos ar dalies informacijos apie asmenį, kuri buvo surinkta dėl šio asmens nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais prokuratūros užvestoje byloje, atskleidimą, jeigu minėta informacija atskleidžiama duomenų valdytojui, kaip civilinės bylos šaliai, ginantis teisme, o duomenų subjekto sutikimo neprašoma?“

III. Procesas Teisingumo Teisme

32. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teisme užregistruotas 2021 m. kovo 23 d.

33. Teismo posėdyje dalyvavo ir rašytines pastabas pateikė VS, IVSS, Bulgarijos, Čekijos ir Nyderlandų vyriausybės, taip pat Europos Komisija.

34. Teisingumo Teismas nusprendė, kad nebūtina rengti viešo posėdžio, – to neprašė nė viena iš šalių.

IV. Analizė

A. Pirminės pastabos dėl taikomos Sąjungos teisės

35. BDAR ir Direktyva 2016/680 sudaro nuoseklią sistemą, pagal kurią:

- BDAR nustatytos *bendrosios* fizinių asmenų apsaugos *taisyklės*, susijusios su asmens duomenų tvarkymu,
- Direktyvoje 2016/680 numatytos *specialiosios* tokių duomenų tvarkymo *taisyklės* teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose ir policijos bendradarbiavimo srityje.

36. Apsauga, užtikrinama taikant abiejuose teisės aktuose nustatytą sistemą, grindžiama teisėtumo, sąžiningumo, skaidrumo principais ir, kiek tai aktualu nagrinėjamu atveju, principu, kad duomenys renkami ir tvarkomi tik teisės aktuose numatytais tikslais¹⁰.

37. Konkrečiai kalbant, BDAR 5 straipsnio 1 dalies b punkte numatyta, kad duomenys „renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu“¹¹. Taip suformuluotas ir Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 1 dalies b punktas, kaip *lex specialis*.

38. Taigi asmens duomenys gali būti renkami ir tvarkomi ne apskritai, o tik konkrečiais tikslais¹² ir laikantis Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytų teisėtumo sąlygų.

39. Principas, pagal kurį griežtai susiejami, pirma, duomenų rinkimas ir tvarkymas ir, antra, abiejų veiksmų atlikimo tikslai, nėra absoliutus, nes tiek BDAR, tiek Direktyvoje 2016/680 leidžiamas tam tikras lankstumas, kaip nurodysiu toliau.

40. Byloje *a quo* administracinis teismas turi nuspręsti, ar priežiūros institucija (IVSS)¹³, atmesdama skundą, kuriame VS kaltino Bulgarijos prokuratūrą neteisėtu jo asmens duomenų tvarkymu, veikė laikydamasi teisės aktų.

41. Kaip jau paaiškinau, šie duomenys buvo surinkti dviem skirtingomis aplinkybėmis:

- 2013 m. prokuratūrai pradėjus ikiteisminį tyrimą baudžiamajoje byloje, susijusioje su veikomis, dėl kurių VS tariamai buvo nukentėjęs. Vėliau šie duomenys panaudoti prieš VS kaip kaltinamąjį toje pačioje baudžiamajoje byloje,
- 2016 m. ir 2017 m. atliekant kitus ikiteisminius tyrimus baudžiamosiose bylose, kuriuos pradėjo ta pati prokuratūra, gavusi įvairių pareiškimų dėl veikų, nesusijusių su 2013 m. veikomis¹⁴ (be kita ko, pateiktų dėl VS). Nagrinėjamu atveju prokuratūra paprašė (ir kompetentingas teismas

¹⁰ BDAR 39 konstatuojamoji dalis ir Direktyvos 2016/680 26 konstatuojamoji dalis.

¹¹ Kursyvu išskirta mano.

¹² Jie išvardyti Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalyje (žr. šios išvados 15 išnašą). Kai Direktyva 2016/680 netaikoma, visi pagal BDAR leidžiami tikslai yra potencialiai teisėti tikslai. Taigi galioja laisvės principas ir jo apribojimas tikrinamas vertinant duomenų tvarkymo sąlygų teisėtumą ir duomenų subjekto teises (BDAR II ir III skyriai).

¹³ Pagal Direktyvos 2016/680 45 straipsnio 2 dalį valstybės narės „numato, kad kiekviena priežiūros institucija neturi kompetencijos vykdyti duomenų tvarkymo operacijų, kurias atlieka teismai, vykdančys savo teismines funkcijas, priežiūrą“.

¹⁴ Nors iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos nėra aiškiai matyti, atrodo, kad šios veikos iš tiesų skirtingos.

patenkino jos prašymą) naudoti 2013 m. ikiteisminio tyrimo duomenis, kad galėtų apsiginti civilinėje byloje, kurią inicijavo VS, reikalavęs iš prokuratūros kompensacijos.

42. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atitinkamai klausia, ar:

- VS asmens duomenys buvo teisėtai naudojami per du vienas po kito vykdytus to paties baudžiamojo proceso ikiteisminius tyrimus (pirmasis prejudicinis klausimas),
- VS asmens duomenys, kurie surinkti per prokuratūros pradėtus ikiteisminius tyrimus baudžiamosiose bylose ir kuriuos prokuratūra ketina naudoti civilinėje byloje kaip atsakovė, buvo tvarkomi teisėtai (antrasis prejudicinis klausimas).

43. Pritariu nacionaliniam teismui ir visoms į šią bylą įstojusioms šalims, kad asmens duomenų tvarkymas, dėl kurio pateiktas pirmasis prejudicinis klausimas, reglamentuojamas Direktyvoje 2016/680.

44. Pagal Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalį ir 2 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma kompetentingų institucijų vykdomam asmens duomenų tvarkymui nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas tikslais. Nagrinėjamu atveju VS duomenys buvo renkami ir tvarkomi būtent atliekant tyrimą baudžiamojoje byloje.

45. Vis dėlto, kai asmens duomenys perduodami siekiant juos naudoti civilinėje byloje, pradėtoje prieš prokuratūrą (antrasis prejudicinis klausimas), BDAR taikomas, jeigu toks perdavimas yra duomenų tvarkymas siekiant tikslų, kurie nenurodyti Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalyje, tačiau yra veiklos, patenkančios į Sąjungos teisės taikymo sritį, dalis.

B. Pirmasis prejudicinis klausimas: asmens duomenų, surinktų į Direktyvos 2016/680 taikymo sritį patenkančiais tikslais, pakartotinis pateikimas ad intra

46. Pagal Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 2 dalį tam pačiam arba kitam duomenų valdytojui tvarkyti duomenis kitais 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais¹⁵ nei tikslas, kuriuo asmens duomenys renkami, leidžiama, jeigu:

- a) duomenų valdytojui leidžiama tvarkyti tokius asmens duomenis tokiu tikslu vadovaujantis Sąjungos arba valstybės narės teise ir
- b) duomenų tvarkymas yra būtinas bei proporcingai atitinka tą kitą tikslą vadovaujantis Sąjungos arba valstybės narės teise.

47. Taigi Direktyvoje 2016/680 leidžiama pagal ją surinktus asmens duomenis pakartotinai pateikti *ad intra*. Duomenys, surinkti vienu iš 1 straipsnio 1 dalyje išvardytų tikslų, tam tikromis sąlygomis taip pat gali būti naudojami vienu ar keliais kitais toje dalyje nurodytais tikslais.

¹⁵ Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalyje tokiais tikslais laikoma „nusikalstamų veikų prevencij[a], tyrim[as], atskleidim[as] ar baudžiam[asis] persekiojim[as] už jas arba bausmių vykdym[as], be kita ko, apsaug[a] nuo grėsmių visuomenės saugumui ir jų prevencij[a]“. Šios nuostatos versijoje ispanų kalba terminas „enjuiciamiento“ („baudžiamasis persekiojimas“) skiriasi nuo vartojamo versijose kitomis oficialiosiomis kalbomis. Pavyzdžiui, versijoje prancūzų kalba vartojamas daiktavardis „poursuites“, atitinkantis terminą anglų kalba „prosecution“, italų kalba „perseguito“, vokiečių kalba „Verfolgung“ ir nyderlandų kalba „vervolging“. Šiose ir kitose versijose (išskyrus versiją ispanų kalba) nurodyta veikla, atliekama prieš patį „baudžiamąjį persekiojamą“, kurį vykdo tik teismai.

48. Pirmuoju prejudiciniu klausimu siekiama išsiaiškinti, ar gauti VS, kaip tariamos tiriamo nusikaltimo aukos, asmens duomenys vėliau gali būti tvarkomi panaudojant juos prieš jį, kaip įtariamąjį arba kaltinamąjį, toje pačioje baudžiamojoje byloje.

49. Kitaip tariant, turi būti nustatyta, ar VS asmens duomenys buvo tvarkomi *tuo pačiu tikslu*, kuris pateisino pirminį jų rinkimą, ar veikia *dviem skirtingais tikslais*, tačiau patenkančiais į Direktyvos 2016/680 taikymo sritį. Pastaruoju atveju duomenų tvarkymui turėtų būti taikomos konkrečios tos direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos.

50. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo pirmąjį klausimą suformulavo šiek tiek dviprasmiškai (dviprasmiškas yra ginčo dalykas). Skaitant pažodžiui, matyti, kad jis nori žinoti, ar Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama „taip, kad, nurodant tikslus, sąvokos „nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas“ išvardijamos kaip bendrojo tikslo aspektai“.

51. Atsižvelgiant į nacionalinio teismo paaiškinimus, galbūt reikėtų performuluoti jo pirmąjį klausimą, kaip pasiūlė bylos į ją įstojusios šalys. Iš tiesų yra svarbu veikia ne sutelkti dėmesį į abstraktų bendrojo ir konkretaus tikslų santykį, o nustatyti, ar Direktyvoje 2016/680 reglamentuojamose baudžiamosiose bylose tikslas, dėl kurio buvo renkami asmens, kaip tariamos nusikaltimo aukos, duomenys, išlieka ir tada, kai dėl šių duomenų vėliau tam asmeniui pareiškiami kaltinimai toje pačioje byloje (dėl šio klausimo iš tiesų ir buvo pateiktas VS skundas).

52. Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalį aiškinant pažodžiui, matyti, kad toje dalyje išskiriami trijų rūšių tikslai, atitinkantys skirtingą laiką ir veiklą:

- pirma, tikslas užtikrinti „prevenciją“, įskaitant prevenciją, kuria siekiama kovoti su grėsmėmis visuomenės saugumui,
- antra, tikslas atlikti nusikalstamų veikų „tyrimą“ (plačiaja prasme), apimančią tų veikų atskleidimą, patį tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už jas,
- galiausiai tikslas užtikrinti „bausmių vykdymą“.

53. Sisteminiu požiūriu arba atsižvelgiant į kontekstą kiekvienas iš šių tikslų pagal Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 2 dalį turi būti laikomas atskiru. Kaip nurodė Nyderlandų vyriausybė, jeigu taip nebūtų, ši nuostata netektų prasmės, nes joje numatyti būtent „kit[i] 1 straipsnio 1 dalyje išdėstyt[i] tiksl[ai] nei tikslas, dėl kurio asmens duomenys renkami <...>“.

54. Remdamasis tokia prielaida pabandysiu paaiškinti, kodėl šioje byloje nagrinėjami duomenys buvo gauti ir tvarkomi siekiant vieno iš Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų (tikslas atlikti „tyrimą“), todėl taikoma ta direktyva ir atitinkamai duomenys yra tvarkomi teisėtai.

55. Jeigu duomenys būtų gauti ir tvarkomi siekiant dviejų Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 2 dalyje išvardytų tikslų, jų teisėtumas taip pat būtų neginčijamas.

1. Vienas tikslas

56. Atliekant ikiteisminius tyrimus baudžiamosiose bylose ne visada galima iš pat pradžių nustatyti dalyvaujančių asmenų procesinį *statusą*. Dažnai per šiuos tyrimus siekiama nustatyti ir „priskirti prie atitinkamos kategorijos“ subjektus, kurie *prima facie* yra nusikalstamų veikų vykdytojai, aukos arba liudytojai.

57. Logiška, kad šiuo parengiamuoju etapu asmenys *prie atitinkamos kategorijos priskiriami* lanksčiai. Atlikus tyrimą tų asmenų, dalyvaujančių vykdant baudžiamąjį persekiojimą už veikas, statusas turi būti tiksliai nustatytas pagal tyrimo rezultatus.

58. Tai ypač aktualu tokiais atvejais, kaip nagrinėjamas šioje byloje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas teigia, kad keli asmenys užpuolė vienas kitą. Vienas iš jų, kuris iš pradžių atrodė esantis auka, galiausiai buvo apkaltintas kaip šių užpuolimų vykdytojas.

59. Tokiomis aplinkybėmis visa vykdyta veikla atitinka Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalyje pateiktą „tyrimo“ sąvoką. Taigi šios veiklos tikslas buvo vienintelis ir atitinka vieną iš „tikslų“, kurių gali būti siekiama tvarkant asmens duomenis.

60. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas abejoja, ar toks Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalies aiškinimas atitinka jos 31 konstatuojamąją dalį¹⁶.

61. Pritariu daugumos šalių nuomonei, kad ši konstatuojamoji dalis, kaip ir ją įgyvendinantis Direktyvos 2016/680 6 straipsnis, nėra svarbūs siekiant nustatyti, ar pasikeitė direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje nurodyti tikslai.

62. Pagal Direktyvos 2016/680 6 straipsnį *aiškiai atskirti* skirtingų kategorijų duomenų subjektų asmens duomenis tikslinga tik „kai taikytina ir kiek įmanoma“. Dėl pirma išdėstytų priežasčių per ikiteisminį tyrimą, susijusį su tokiomis veikomis, kaip įvykdytos šioje byloje, nėra lengva nuo pat pradžių aiškiai nustatyti „skirtingų kategorijų duomenų subjektus“. Be to, tas pats veikose dalyvavęs asmuo gali būti ir užpuolimo auka, ir vykdytojas.

63. Net jeigu duomenų, gautų per ikiteisminį tyrimą baudžiamajoje byloje, valdytojas *šio tyrimo pradžioje ir jį atlikdamas* aiškiai atskirtų aukas, įtariamuosius ir liudytojus, tai nepakeistų tų duomenų rinkimo ir tvarkymo tikslo (tikslu atlikti tyrimą).

64. Kitaip tariant, tai, kad baudžiamajame tyrime dalyvaujantiems asmenims paeiliui suteikiamas vienas ar kitas statusas (aukos, liudytojo, įtariamojo), nebūtinai reiškia tikslų pakeitimą pagal Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 2 dalį.

2. Du tikslai, kurių siekiama kartu

65. Jeigu būtų susiklosčiusios Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 2 dalyje numatytos aplinkybės, nagrinėjamų asmens duomenų tvarkymas atitiktų šioje direktyvoje nustatytas teisėtumo sąlygas. Į tai atkreipė dėmesį Bulgarijos ir Čekijos vyriausybės, ir aš joms pritariu.

¹⁶ „[T]varkant asmens duomenis teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose ir policijos bendradarbiavimo srityse, paprastai tvarkomi su skirtingų kategorijų duomenų subjektais susiję asmens duomenys. Todėl, *kai taikytina ir kiek įmanoma*, reikėtų aiškiai atskirti skirtingų kategorijų duomenų subjektų <...> asmens duomenis“. Kursyvu išskirta mano.

66. Atrodo, kad nekyla abejonių, jog Bulgarijos prokuratūra pagal nacionalinę teisę yra institucija, valdanti VS asmens duomenis „kitais 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais nei tikslas, kuriuo asmens duomenys renkami“, tačiau šį aspektą turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Taigi Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta pirmoji sąlyga yra įvykdyta.

67. Dėl 4 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytos antrosios sąlygos („duomenų tvarkymas yra būtinas bei proporcingai atitinka tą kitą tikslą“) manau, kad:

- šios sąlygos būtinybę pagrindžia aplinkybė, jog preliminariems baudžiamiesiems tyrimams būdinga tai, kad yra neaiškumų ir neapibrėžtumo,
- prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti proporcingumą ir nustatyti, ar duomenų tvarkymas apsiribojo tik tuo, kas griežtai būtina siekiamam tikslui įgyvendinti.

68. Nagrinėjamoje byloje Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos neturi didelės reikšmės; patvirtinta, kad ginčijamų asmens duomenų rinkimo tikslas yra vienas: jų pirminį tvarkymą ir tvarkymą, dėl kurio vėliau atitinkamam asmeniui buvo pareikšti kaltinimai, sieja loginis tęstinumas.

69. Taigi nereikia patvirtinti naujo duomenų valdytojo (jis visada tas pats) kompetencijos, taip pat visiškai nesunku įrodyti, kad antrasis duomenų tvarkymas (atliktas toje pačioje byloje) reikalingas, nes proporcingumo kriterijus yra bendras bet kokio duomenų tvarkymo kriterijus, kaip matyti iš Direktyvos 2016/680 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų principų.

C. Antrasis prejudicinis klausimas: surinktų asmens duomenų pakartotinis pateikimas ad extra

70. Direktyvos 2016/680 9 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė pagal ją surinktus asmens duomenis pakartotinai pateikti *ad extra*.

71. Remiantis taisykle, kad tokie duomenys „negali būti tvarkomi kitais nei 1 straipsnio 1 dalyje išdėstytais tikslais“, Direktyvos 2016/680 9 straipsnio 1 dalyje numatyta išlyga, pagal kurią Sąjungos arba valstybės narės teisėje leidžiama tvarkyti duomenis kitais nei 1 straipsnio 1 dalyje nustatytais tikslais. Tokiu atveju taikomas BDAR (jei veikia patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį).

72. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas antruoju prejudiciniu klausimu nori išsiaiškinti:

- ar BDAR taikomas tuo atveju, kai informacija, surinkta per prokuratūros pradėtą ikiteisminį tyrimą baudžiamojame byloje, vėliau naudojama kaip pačios prokuratūros gynybos priemonė civilinėje byloje, kurią jai iškėlė duomenų subjektas,
- jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte vartojama sąvoka „teisėti interesai“ apima ginčijamų duomenų pateikimą siekiant apginti prokuratūrą minėtoje civilinėje byloje.

1. Klausimo priimtinumai

73. IVSS teigia, kad antrasis prejudicinis klausimas nepriimtinas, nes VS skundas anksčiau buvo atmetas kaip pateiktas pavėluotai.

74. Nepritariu šiam prieštaravimui.

75. Atsisakyti pateikti atsakymą į nacionalinio teismo prejudicinį klausimą Teisingumo Teismas gali tik tuomet, jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, jei problema hipotetinė arba Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, būtini tam, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus¹⁷.

76. IVSS prieštaravimas pareikštas dėl klausimo, priklausančio išimtinai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo jurisdikcijai. Tik pats nacionalinis teismas turi nustatyti faktines aplinkybes ir teisinį pagrindą, su kuriais susijęs Teisingumo Teismui pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą¹⁸.

77. Ir sprendimas dėl IVSS nurodyto vėlavimo, ir jo svarbos siekiant išspręsti ginčą vertinimas yra aplinkybės, kurias įvertinti turi tik nacionalinis teismas. Nagrinėjamoje byloje šis teismas pabrėžė, kad siekiant priimti sprendimą pagrindinėje byloje tikslinga pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, neatsižvelgiant į IVSS nurodytą vėlavimą¹⁹.

78. Šio vertinimo Teisingumo Teismas negali peržiūrėti; iš esmės jis turi atsižvelgti į tai, kaip nacionalinę procesinę ir materialinę teisę aiškino ir taikė teismai, apibrėždami aplinkybes, kuriomis pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą.

2. Dėl esmės

79. Atsižvelgiant į teismo *a quo* motyvus, kuriais grindžiamas antrasis prejudicinis klausimas, matyti, jog šiam teismui iš tiesų svarbu, kad Teisingumo Teismas nustatytų, ar nagrinėjamų duomenų perdavimas yra „duomenų tvarkymas“, kaip tai suprantama pagal BDAR 4 straipsnio 1 ir 2 punktus²⁰, ir ar šis tvarkymas buvo teisėtas pagal BDAR 6 straipsnį.

a) Duomenų tvarkymas

80. BDAR 4 straipsnio 1 ir 2 punktuose, taip pat Direktyvos 2016/680 3 straipsnio 1 ir 2 punktuose sąvokos „asmens duomenys“ ir „tvarkymas“ apibrėžtos vienodai.

81. Remdamasis šiomis apibrėžtimis darau išvadą, kad prokuratūra, siekdama apsiginti civilinių bylų teisme, ketino naudotis „informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta“, apimančią VS „asmens duomenis“.

¹⁷ 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Puškár* (C-73/16, EU:C:2017:725) 50 punktas.

¹⁸ 2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *YS ir kt.* (C-141/12 ir C-372/12, EU:C:2014:2081) 63 punktas.

¹⁹ Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 34.12 punkto trečia pastraipa.

²⁰ Tai nurodyta sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 34.12 punkto pirmoje pastraipoje.

82. Perduodant šiuos duomenis naudoti civilinėje byloje buvo atliktos kelios „operacijos“, sudarančios „duomenų tvarkymą“, duomenų subjektui nedavus sutikimo. Su tais duomenimis turėjo *susipažinti* bent jau pati prokuratūra, kad įvertintų, ar jie gali būti naudingi siekiant apginti savo poziciją civilinėje byloje. Be to, darytina prielaida, kad tuo pačiu tikslu duomenys buvo *rūšiuojami, sisteminami, adaptuojami ar keičiami* ir, žinoma, *atskleidžiami bei platinami*, nors ir minimaliai, siekiant juos įtraukti į civilinės bylos medžiagą²¹.

83. Galiausiai prokuratūra VS asmens duomenis *tvarkė* juos įrašydama, archyvuodama, saugodama, susipažindama su jais ir prašydama, kad civilinių bylų teismas baudžiamojoje byloje esančią informaciją pripažintų kaip įrodymus.

84. IVSS ir Komisija teigia, kad prokuratūra „duomenų valdytoja“ gali būti tik kaip kompetentinga institucija, siekianti baudžiamojo pobūdžio tikslų, patenkančių į Direktyvos 2016/680 taikymo sritį.

85. Manau, tai nereiškia, kad antrasis prejudicinis klausimas yra netekęs dalyko, kaip teigia IVSS. Veikiau tai reiškia, kad pagal Direktyvos 2016/680 9 straipsnio 1 dalį duomenų tvarkymo teisėtumas turės būti patikrintas atsižvelgiant į BDAR.

86. Teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti civilinę bylą, yra duomenų valdytojas toje byloje, kai duomenys įtraukiami į bylos medžiagą. Pagal BDAR 55 straipsnio 3 dalį priežiūros institucija šio teismo sprendimų netikrina, nes jie priimami vykdam teismines funkcijas²².

87. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia tik dėl galimybės taikyti BDAR tada, kai prokuratūra siekia savo gynybai civilinėje byloje panaudoti informaciją, kurią surinko kaip „duomenų valdytoja“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2016/680.

88. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad reikia taikyti BDAR, nes Direktyvos 2016/680 1 straipsnio 1 dalyje nurodyti tikslai neapima prokuratūros gynybos civilinėje byloje.

b) Duomenų tvarkymo teisėtumas atsižvelgiant į BDAR

89. Asmens duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygos išvardytos BDAR 6 straipsnio 1 dalyje: „[d]uomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu taikoma [įvykdyta] bent viena iš <...> sąlygų“, išvardytų toliau šioje nuostatoje. Sąlygų sąrašas yra baigtinis²³.

90. Laikausi nuomonės, kad šios sąlygos neapima sąlygų, pagrįstų duomenų subjekto sutikimu (a punktas), sutarties įvykdymu (b punktas), teisinės prievolės įvykdymu (c punktas)²⁴ arba duomenų subjekto ar trečiosios šalies *gyvybinių* interesų apsauga (d punktas).

²¹ Paprašius prokuratūros byloje esančius duomenis pripažinti įrodymais buvo *perduota* informacija apie VS, taigi prašymas turėjo būti grindžiamas šių duomenų svarba, vertinama, nors ir netiesiogiai, atsižvelgiant į jų turinį.

²² Dėl šios nuostatos aiškinimo žr. 2022 m. kovo 24 d. Sprendimo *Autoriteit Persoonsgegevens* (C-245/20, EU:C:2022:216) 23 ir paskesnius punktus.

²³ Dėl analogiškos formuluotės, pateiktos 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355), žr. 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *ASNEF* (C-468/10 ir C-469/10, EU:C:2011:777).

²⁴ Prokuratūra teisės aktuose nėra *įpareigota* prašyti, kad ginčijami duomenys būtų įtraukti į civilinės bylos medžiagą.

91. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte nustatyta sąlyga yra įvykdyta. Vis dėlto, kaip pažymėjo Komisija, remiantis paskutine šios dalies pastraipa galima paneigti, kad ta sąlyga nagrinėjamoje byloje įvykdyta, nes ji „netaikom[a] duomenų tvarkymui, kurį valdžios institucijos atlieka vykdydamos savo užduotis“²⁵.

92. Atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą Bulgarijos vyriausybė (jai šiuo klausimu pritarė Čekijos ir Nyderlandų vyriausybės) pabrėžė, kad BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte numatyta sąlyga yra taikoma. Ji pažymėjo, kad reikia atsižvelgti į „prokuratūros vykdomos veiklos pobūdį“: prokuratūra, nors ir būdama viešasis subjektas, gali dalyvauti civilinėje byloje kaip „lygiavertė šalis“²⁶.

93. Vis dėlto „teisėti interesai“, prokuratūros, kaip valdžios institucijos, ginami per procesą, kuriame reikalaujama jos atsakomybės už procesinius veiksmus, nėra BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte numatytas atvejis, kaip aiškiai nurodyta tos pačios dalies paskutinėje pastraipoje.

94. Institucijų, vykdančių teisės aktuose joms pavestas užduotis (šiuo atveju baudžiamąjį persekiojimą ir atstovavimą valstybei, nagrinėjant ieškinius dėl finansinės atsakomybės), atveju atitinkamas interesas pagal BDAR 6 straipsnio 1 dalį yra viešasis interesas ir jos padeda jį patenkinti pagal tos dalies e punktą.

95. Šios dalies f punkte numatytos sąlygos tikslas yra patenkinti teisėtus duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesus, išskyrus atvejus, kai duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni.

96. Taigi ši sąlyga susijusi ne tiek su valdžios institucijos gynybos galimybėmis (jos gali būti numatytos taikant e punktą), kiek su tuo, kad duomenų subjekto interesai, teisės ir laisvės gali būti viršesni už duomenų valdytojo arba trečiosios šalies. Ji taikoma veikiau (privatių) šalių, kurių interesai nėra viešieji, ginčams.

97. Kadangi prokuratūra iš esmės veikia kaip valstybės institucija, reikia išnagrinėti, ar ginčijamam duomenų tvarkymui taikomas BDAR 6 straipsnio 1 dalies e punktas.

98. Jis būtų taikomas, jeigu tvarkyti duomenis reikėtų „siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas“.

99. Daugiausia dėmesio skirsiu pirmajam iš šių dviejų tikslų (antrojo nagrinėti nereikia²⁷), siekdamas nustatyti, ar prokuratūros dalyvavimas civilinėje byloje, kurioje prašoma atlyginti žalą dėl jos veiksmų, yra susijęs su viešojo intereso uždavinio vykdymu.

²⁵ BDAR 47 konstatuojamojoje dalyje nurodyta: „Atsižvelgiant į tai, kad teisinį asmens duomenų tvarkymo pagrindą valdžios institucijoms teisės aktu turi sukurti teisės aktų leidėjas, tas teisinis pagrindas neturėtų būti taikomas tais atvejais, kai valdžios institucijos duomenis tvarko vykdydamos savo funkcijas“.

²⁶ Bulgarijos vyriausybės atsakymo į Teisingumo Teismo klausimą 45 ir 49 punktai.

²⁷ Kaip pažymėjo Nyderlandų vyriausybė, valstybės interesų gynimas civilinėje byloje pats savaime nėra *viešosios valdžios* funkcijų, nurodytų BDAR 6 straipsnio 1 dalies e punkto antroje pastraipoje, vykdymas.

100. Pagal nacionalinę teisę²⁸ prokuratūra turi atstovauti valstybei bylose dėl deliktinės atsakomybės už žalą, padarytą dėl jos vėlavimo. Prokuratūra taip pat dalyvauja gindama bendruosius (finansinius) valstybės interesus, taigi vykdydama viešojo intereso uždavinį²⁹.

101. Pagal Direktyvos 2016/680 9 straipsnio 1 dalį bylose surinktus duomenis galima pateikti *ad extra*, jeigu pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę leidžiama juos tvarkyti. Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar tai yra leidžiama, atsižvelgdamas į tai, ar vykdomas prokuratūrai pavestas viešojo intereso uždavinys ginti valstybės turtą.

102. Kaip nurodyta BDAR 6 straipsnio 3 dalyje, duomenų tvarkymo teisiniame pagrinde, nurodytame 1 dalies e punkte, „galėtų būti išdėstytos konkrečios nuostatos pagal [patį BDAR] taikomų taisyklių pritaikymui“³⁰. Jeigu toks teisinis pagrindas numatytas duomenų valdytojui taikomoje valstybės narės teisėje, nacionalinis teismas turi jį nustatyti³¹.

103. Galiausiai, net jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenustatytų tinkamo teisinio pagrindo, dėl to, ar ginčijamas duomenų tvarkymas atitinka tikslą, kuriuo buvo surinkti ginčijami duomenys, turi būti nuspręsta remiantis BDAR 6 straipsnio 4 dalimi. Šiuo tikslu reikia atsižvelgti, *inter alia*, į bet kokių pradinių tikslų ir naujo tikslo ryšį, asmens duomenų rinkimo aplinkybes ir asmens duomenų pobūdį, galimas naujo duomenų tvarkymo pasekmes duomenų subjektui ir tinkamų apsaugos priemonių buvimą.

V. Išvada

104. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui pateikti *Administrativen sad – Blagoevgrad* (Blagojevgrado administracinis teismas, Bulgarija) tokį atsakymą:

„1. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo [kuria] panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR, 4 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip,

²⁸ *Zakon za otgovornostta na darzhavata i obshtinite za vredi* (Valstybės ir savivaldybių atsakomybės už padarytą žalą įstatymas; DV, Nr. 60, 1988 m. rugpjūčio 5 d.). Atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą Bulgarijos vyriausybė paaiškino, kad teisinis pagrindas, pagal kurį dėl prokuratūros buvo pareikštas ieškinys civilinių bylų teisme, yra šio įstatymo 2b straipsnis, reglamentuojantis valstybės deliktinės atsakomybės kilimo sąlygas ir taisykles tuo atveju, kai pažeidžiama teisė į bylos išnagrinėjimą per protinę terminą.

²⁹ Pagal Bulgarijos teisės aktus ieškiniai dėl atsakomybės turi būti pareiškiami institucijoms, kurios kaltinamos žalos padarymu. Šios institucijos atitinkamoje civilinėje byloje turi atsakovės statusą. Nepaisant tokios procesinės sistemos, neabejotina, kad reikalavimas atlyginti žalą galiausiai yra skirtas visai valstybei, kurią kiekvienu atveju gina jos įstaiga, tiesiogiai padariusi reikalaujamą atlyginti (tariamą) žalą.

³⁰ Šios nuostatos gali būti susijusios su „bendr[osiomis] sąlyg[omis], reglamentuojanč[i] duomenų valdytojo atliekamo duomenų tvarkymo teisėtumą, tvarkytinų duomenų rūši[omis], atitinkam[ais] duomenų subjekt[ais], subjekt[ais], kuriems asmens duomenys gali būti atskleisti, ir tiksl[ais], dėl kurių asmens duomenys gali būti atskleisti, tikslo apribojimo princip[u], saugojimo laikotarp[iais] ir duomenų tvarkymo operacij[omis] bei duomenų tvarkymo procedūr[omis], įskaitant priemones, kuriomis būtų užtikrintas teisėtas ir sąžiningas duomenų tvarkymas, kaip antai tas, kurios skirtos kitiems specialiams IX skyriuje numatytiems duomenų tvarkymo atvejams“.

³¹ Atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą Bulgarijos vyriausybė nurodė, kad teisiniu pagrindu reikia ieškoti atsižvelgiant į dvejopą prokuratūros vaidmenį: pirma, prokuratūra gina valstybę civiliniame procese ir, antra, ji išduoda oficialų bylai teisiškai reikšmingą dokumentą. Taigi teisinis pagrindas yra dvejopas: BDAR 6 straipsnio 1 dalies c punktas, susijęs su „oficialų dokumentą išduodančiu subjektu“, kaip tai suprantama pagal Civilinio proceso kodekso 179 straipsnį, taikomą kartu su jo 186 straipsniu. Ir BDAR 6 straipsnio 1 dalies e punktas, susijęs su proceso šalimi, vykdančia savo teises prievoles (Bulgarijos vyriausybės atsakymo 31 ir 32 punktai).

kad baudžiamojame byloje surinkti asmens, kaip tariamos nusikalstamos veikos aukos, duomenys tvarkomi tuo pačiu tikslu kaip ir tas, kuriuo pateisinamas jų rinkimas vėliau pateikus kaltinimą tam asmeniui toje pačioje baudžiamojame byloje.

2. Direktyvos 2016/680 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB taikomas tuo atveju, kai prokuratūra, siekdama apsiginti civilinėje byloje, naudoja per ikiteisminį tyrimą baudžiamojame byloje gautą informaciją.
3. Per ikiteisminį tyrimą baudžiamojame byloje surinktų asmens duomenų perdavimas, prieš tai juos įrašius, išsaugojus ir susipažinus su jais, kad prokuratūra galėtų apsiginti civilinėje byloje, kurioje prašoma atlyginti dėl jos veiksmų vykdančios funkcijos patirtą žalą, yra „asmens duomenų tvarkymas“, kaip tai suprantama pagal Reglamento 2016/679 4 straipsnio 1 punktą.
4. Tokio duomenų tvarkymo teisėtumas iš esmės gali būti pagrįstas Reglamento 2016/679 6 straipsnio 1 dalies e punktu.“